

Toliko na kratko. Naj dodam še to, da avtor na začetku vsakega vprašanja poda kratek pregled dosedanjih teorij in dognanj. V potrditev svojih pogledov navaja vrsto konkretnih primerov s kitajskega krasa, večinoma tudi s pomočjo ilustracij. Zal so fotografije manjše in slabo reproducirane, pač pa so skice jasnejše in preglednejše. Kot zanimivost naj še povem, da je med uporabljeno literaturo naveden tudi Gamsov prispevek (edini jugoslovanski) o preučevanju topnosti apnenca s pomočjo ploščic.

Andrej Kranjc

Carsologica sinica (Zhongguo yanrong), vol. 4 (1985), 1 – 3, vol. 5 (1986), 2, Guilin (Guangxi), PR China

Zadnji trije zvezki revije »Kitajsko krasoslovje«, ki jo skupaj izdajata Komisija za kraško geologijo pri Geološkem društvu Kitajske in Inštitut za geologijo krasa Kitajske akademije geoloških znanosti, vsebujejo 40 prispevkov na 376 straneh. Ureja jo na Inštitutu za geologijo krasa in pohvalno je, da izhaja redno, (doslej peto leto). Prispevki so razdeljeni po tematiki na poglavja: hidrogeologija krasa, hidrogeologija rudnih nahajališč, tehnika in metodika, nahajališča mineralov v krasu, speleologija in geomorfologija.

Čeprav je naslov prvih dveh poglavij tematsko ozko omejen na hidrogeologijo oziroma hidrologijo, prispevki tematsko niso tako ozki in je v njih veliko zanimivega tudi za geografе, predvsem krasoslovce. Poleg zelo specializiranih prispevkov (Prispevek k poznavanju mehanizma tokov v dveh nivojih v globokih vodonosnikih, Oblika kraških vodonosnikov in matematični model dveh območij pri Handan – Xingtai) so tudi taki, ki so splošno zanimivi, še posebej z regionalnega vidika (Pregled kraških vodonosnikov na Kitajskem, Razporeditev podzemeljskih rek na južnem Kitajskem). Podobno je z vsebino drugih poglavij. Nekateri prispevki so tako ali drugače ozko omejeni (Datiranje kapnikov iz jame Maomaotou s pomočjo uranove serije), drugi pa čisto splošni (Model tokovne dinamike v sinklinalnih kotlinah). Za nas je morda najzanimivejši tropski kras. Tudi o tem je dovolj gradiva v Carsologici sinici, od prispevkov s področja hidrologije do speleologije in geomorfologije.

Pester izbor snovi je tudi izraz izdajateljske politike: izdajatelji namreč želijo, da revija ne bi bila pomembna le za Kitajsko (kar je že veliko glede na njeno velikost in število prebivalstva), ampak da bi dobila mesto in ustrezno priznanje tudi v svetovnih znanstvenih krogih, kar je tudi v skladu s sedanjo Kitajsko politiko »odpiranja navzven«. Zato avtorji niso le iz vrst inštitucij – izdajateljev, niti ne le iz številnih drugih kitajskih raziskovalnih ustanov (Inštitut za hidrogeologijo in inženirsko geologijo, Geološka fakulteta Changchun, Inštitut za varstvo voda province Guizhou), ampak skrbе za to, da so poleg kitajskih avtorjev (nekaj teh je znanih tudi pri nas – Song Linhua, Yuan Daoxian) v reviji zastopani tudi drugi znani krasoslovci (M.M. Sweeting, P.W. Williams, P.A. Bull).

Da bi ta cilj lažje dosegli, skušajo ustrezno prilagoditi tudi jezik in pisavo. Kitajski prispevki so seveda pisani v kitajščini, s kitajskimi pismenkami in za druge praktično nerazumljivi. Zato so opremljeni z angleškimi povzetki, angleški podnapisi so pogosto tudi pod ilustracijami, z latinico so opremljeni grafikon, pa tudi tabele so navadno pisane z arabskimi številkami. V zadnjih letnikih je opaziti daljše povzetke, kar precej prispeva k boljšemu razumevanju in uporabnosti. Članki tujih avtorjev in članki z »mešanim« avtorstvom pa so v celoti dvojezični (kitajščina – angleščina). Na splošno je grafično gradivo obilno – 40 prispevkov dopolnjuje 289 tabel, grafikonov, skic, zemljevidov in slik. Fotografij je malo, kar pa po drugi strani niti ni tako škoda, saj so s tehnične plati bolj slabe. Izjemoma so priložene tudi barvne, zelo kvalitetne slike.

Večina prispevkov navaja uporabljeno literaturo. Vsega skupaj je zajetih 145 referenc, od tega 107 kitajskih del in 38 tujih, v glavnem pisanih v angleškem, izjemoma tudi v francoskem in nemškem jeziku. Med referencami ni nobenega jugoslovanskega dela, kar je po eni strani razumljivo, saj naši raziskovalci ne delajo v tropskem krasu.

Carsologica sinica ni le zbornik znanstvenih razprav in strokovnih prispevkov, kot je npr. naša Acta carsologica, temveč je deloma tudi revialnega značaja. Običajno izhaja dvakrat letno, objavlja tudi krajša poročila (o kitajsko-britanski speleološki odpravi) in vesti (Srečanje mednarodne hidrogeološke asociacije v Guilinu, Simpozij o človekovem vplivu na kras v Postojni).

Tako sem skušal na kratko predstaviti zadnje številke zbornika Carsologica sinica. Po eni strani bi bilo boljše seznaniti bralce s posameznimi dosežki oziroma vsebino posameznih prispevkov, po drugi strani pa se mi zdi za začetek pomembnejše zbornik sploh predstaviti, saj je pri nas redek in malo znan.

Andrej Kranjc

Dellanoj, J. – J., R. Maire, J. Nicod: Karsts del Alpes Occidentales, du Jura Méridional et de Provence (Kras Zahodnih Alp, južne Jure in Provanse). ERA 282 CNRS, Institut de Géographie d'Aix-en-Provence, AFK in FFS, 1 : 500.000, 1984

Karta je pravzaprav geomorfološka, čeprav tega (iz previdnosti?) besedilo nikjer ne omenja. Iziti bi morala kot priloga v reviji Karstologia 3 (1984), v številki, posvečeni alpskemu krasu, a se je tisk zaradi tehničnih težav zavlekel za več kot eno leto. Tiskana je v večbarvnem tisku, uporabljenih je sedem barv, kar daje precejšnje možnosti različnih znakov oziroma njihovega prekrivanja. Osnovne poteze karte predstavljajo hidrografska mreža, obale, jezera in večni sneg oziroma led, vse v modri barvi, kar v legendi niti ni posebej označeno.

Vsebina karte (legenda) je razdeljena na pet skupin: tektonika (v črni barvi), litologija in strukturne oblike (rjavo), kraške oblike (rdeče), ledeniške oblike, glacialni in nivalni kras (vijoličasto), površinska hidrologija, podzemeljska hidrologija in obalne oblike (vse v modri). Med kraškimi oblikami je s posebno barvo (zeleno) označen lehnjak. Barve pravzaprav ne označujejo dosledno posamezne skupine, ampak so ponekod kombinirane zaradi boljše preglednosti (ponor ima v rdeči znak za brezno vrisano modro puščico, znaki za oblike glacialnega in nivalnega krasa so v vijoličasti in rdeči barvi). Legenda obsega vsega skupaj 80 znakov.

Litološko so podrobno predstavljene karbonatne kamnine (masivni apnenec, plastoviti apnenec, menjavanje apnenca in laporja, apnenčeve luske, dolomit, sadra), ostale le okvirno (peščenjak, granit, pesek, prod in grušč). Tako optično dobro izstopa osrednji alpski pas iz granitov, dobro so vidna vsa karbonatna ozemlja, ostale ploskve so prazne, kar po eni strani moti, po drugi pa prispeva k boljši preglednosti.

Za kraške oblike je uporabljenih največ znakov – dvajset. Deloma predstavljajo »ploskovne« oblike (polja škrapelj, polja vrtač), deloma »točkovne« (brezno, jama, naravni most). Od večjih površinskih oblik so predstavljena kraška polja (zaprti in odprti), zatrepne doline, udornice in uvale. Polja so na karti relativno slabo opazna, vendar je vprašanje, ali je temu kriv znak ali merilo (redka, majhna in slabo izražena polja). Poleg znaka za jamo ali brezno sta pri večjih objektih s številko navedeni tudi dolžina oziroma globina, tako da tudi kraško podzemlje oziroma »podzemeljski potencial« prispevata k boljši predstavi o značilnosti krasa.

Med glacialno in nivalno kraškimi oblikami so navedeni glacialno kraška kočna